

Kigkurren er kendt for et pulserende kultur- og kunstliv. Med denne viden i bagehovedet bevæger Bryggebladet sig mod Flamencocenteret for at møde Bryggens flamencokvinde.

Det er vinter. Sneen ligger tungt, og lyset er ekstra skarpt. Det hvide lys står i stærk kontrast til den nedslidte trappeopgang, man må bestige for at komme til Flamencocenteret. Trappen har skåldybe hulninger, og balanceevnen bliver yderligere sat på prøve af rockmusikken, der blæser ud fra øvelokalerne.

Indenfor venter en lille væver dame, som rækker hånden frem

og byder velkommen. En sort hund løber straks forbi og ud til fællestoiletternes vandreservoir. Django er en multietnisk "labraschæferdor". Sammen med ejeren er den et velkendt ansigt på Bryggens gader og stræder.

Fløjlsputer og quiltede tæpper

Først falder snakken på de mange flamencokjoler, der hænger fremme. Flamencokvinden tager fat i et flamencoskørt og viser et afflamencoens grundtricks. Med et blik, der stråler af professiona-

lisme, svinger hun skørterne i et sus af knitrende taft.

Træningsrummet har det obligatoriske store spejl på endevæggen, men ellers er der fyldt med dynger af spraglede flamencokjoler og stole nok til en foredragssal.

På væggene blander børnetegninger sig med sakrale billeder og sydlandske relikvier. En karavane af brogede stole udgør overgangen til det mere private område, hvor purpurrøde veloursofaer, træudskårne klapborde og et tekøkken stikker frem fra flere dynger af tøj, stofblomster og kjoler i endnu et farveorgie.

Vi finder en plads blandt fløjlsputerne og de quiltede tæpper. På bordet er der ost og rødvin i en papkarton. Django lægger sig under sofaen i sin hule, og så er vi parate:

2. verdenskrig og opvækst i eksil

Elisabeth Mørch har været frontløber og bannerfører for flamencodansen i Danmark. Hun startede Danmarks første flamencoskole og underviser den dag i dag – i en alder af 69 – stadigvæk i faget. Siden 1992 har hendes skole ligget på Sturlasgade, og igennem årene er hun blevet en mere og mere integreret og velkendt del af livet på Bryggen.

Elisabeth er dansk, men født i England. Faderen var sømandspræst og havde sit embede i den engelske kul-eksportby Hull.

Her blev Elisabeth født, som den første af tre pigebørn, og voksede op blandt søfolk, der under krigens rasen fandt ro og et midlertidigt hjem i kirkens trygge favn. Her kunne man få nyt hjemmefra, læse danske aviser og blive underholdt af moderen, der spillede på klaver og sang danske viser, så der ikke var et øje tørt.

Sømændene kunne ikke vende hjem til Danmark på grund af krigen, og de kastede i stedet deres kærlighed på Elisabeth og lillesøster Kirsten, der nød det farvestrålende og selvlavede legetøj og omsorgen i en by, der ellers var mest kendt for uendelige mængder af kul og beskidte grå husfacader. I Hull var alt hvidt tøj kulfarvet, erindrer Elisabeth.

– Min barndom var god. Vi havde altid en have, siger Elisabeth med stolthed i stemmen.

Selv da Hull blev tæppebombet af tyskerne, klarede familien sig. En rutebil hentede bysbørnene, lillesøsteren blev transporteret i en æske, og man steg af på landet, hvor man måtte banke på gårdens døre i håb om at finde ly.

Først i 1945 kunne familien vende tilbage til Danmark. På jomfrurejsen med et nybygget skib mødte den 8-årige Elisabeth og hendes lillesøster det fædreland, de aldrig havde set. Tydeligst i erindringen står duften af frisk træolie.

– Dengang fandtes der jo skibe af træ, som hun siger.

Med sig havde de to søstre en frygtelig accent og et stygt sprog, der snart skulle blive et kuriosum i deres nye hjemby.

Grå ungdom i Vester Skerninge

Familien bosatte sig i sydfynske Vester Skerninge. Her fik faderen et præsteembede, og moderen fortsatte som organist.

Ved præstegårdens bindingsværkshuse var der en stor have, og da Elisabeth var 14 år, kom endnu en lillesøster til. Elisabeth og Kirsten kappedes om at få lov til at vaske Dorthes – det lille, nye vidunder – bleer.

Dorthe nåede aldrig at opleve England og krigen, og med 14 års aldersforskel er hun fra en helt anden æra.

– Hun blev et hippiebarn, forklarer Elisabeth.

Med et entusiastisk ryk beskriver Elisabeth søsteren som en hærdebred, uforskammet flot kvinde, langturschauffør og under uddannelse som socialgendarmer (nutidens social- og sundhedshjælper, red.).

Skolegangen klarede Elisa-

Flamencodanserinden

I en alder af 21 beslutter Elisabeth Mørch sig for, at hun ikke længe hun været bannerfører for flamencodansen, blandt andet som stifter

beth i det sydfynske, hvor herregårdene lå tæt, forretningsfolkene var mange og bønderne ligeså – men ikke i gymnasiet, hvor Elisabeth begyndte.

Gymnasiet var kun for bedre-

stillede folks børn. Hun cyklede til og fra – 10 kilometer hver vej – og var glad for hver en meter af turen.

– I dag er det hele drønet igennem af motorveje. Dengang var det de smukkeste landeveje. De landeveje ville jeg ikke have undværet en eneste meter af, siger hun.

I 1955 springer Elisabeth ud som en af Svendborgs nysproglige studenter og bliver af sine forældre overtalt til at gå på handelsskolen og komme på kontor. Det er en periode som Elisabeth husker med gru:

– Det var hele min grå ungdom!

Ungdomsårene blev ofret, og alle livsmuligheder svandt ind bag kontorets nedrullede markiser. En enkelt gang dristede hun sig til at spørge en arbejdsgiver, om solen aldrig kom ind på kontoret, og fik som svar: "Jo, men så ruller vi også ned!"

Kun et enkelt sted husker hun med blandet glæde: Tholstrup-

brødrene. Her lærte hun alt om Kosangas' blanding af propan og butan, om livet i Retsforbundet, og om at det i forretning ikke drejer sig om mennesker, men om økonomi og bundlinjer. En

Fotos: Anne Østbygaard

re vil leve en skyggetilværelse. Hun vil forfølge sin drøm. Siden har hun været leder af Danmarks første flamencoskole, der i 1992 flyttede til Bryggen.

indsigt hun har opponeret imod lige siden.

Da Elisabeth var 21 år i slutningen af halvtredserne, besluttede hun sig for, at hun ikke længere ville leve en skyggetilværelse.

Hun ville forfølge en drøm, hun havde haft, så længe hun kunne huske.

Flamenco var en åbenbaring

Hun samlede derfor alt sit mod, og tog derefter ind til balletinstruktør Fru Sonja Jensen.

Som 21-årig gik Elisabeth i gang med at lære den ballet, som andre havde trænet siden seksårsalderen. Der var dog ingen tvivl. Hun forstod trinene.

José Grecos ballet introducerede hende for flamenco, og den spanske dans blev døren ud til Elisabeths frihed.

– Jeg tog skoene på, og trinene nærmest steg ind i fødderne på mig. Det var bogstaveligt talt som en genkendelse. Hvis jeg nogensinde skulle tro på reinkarnation, så må det her være begrundelsen, funderer hun.

Hendes første personlige lærer var den navnkundige Vicente Vargas. Han var bosat i

Danmark i halvandet år, hvorefter Elisabeth i mangel på undervisning droslede ned for flamencodansen. Lige indtil hun til en julefrokost på Kvinderegensen optrådte med et nummer og bag-

efter blev opfordret til at starte et flamencodansehold. Det var i 1967.

Året efter tog hun til flamencos hjemland, Spanien, og lærte sig seks danse på seks uger.

– Det var ingen tid at lære dem på. Men det fik mig for alvor startet, siger hun.

Herfra tager historien fart med træning og undervisning og åbning af skoler.

I 1970 åbnede Elisabeth sin første skole, og fra 1973 drev hun en skole på Gammel Kongevej:

– Den skole måtte jeg kæmpe for at beholde. Der var elendige arbejdsforhold, ombygninger og asbestflukninger. Vi blev flyttet ned til en skurvogn i baggården, og til sidst måtte vi låne os ind i Hellig Kors Kirke.

Efter det fulgte nogle år på Nørrebro.

Politisk kamp og yndlingsaversioner

Elisabeth er en dame med et vågent øje for politisk uretfærdighed. Hun har taget sine kampe med udlejere. Grådige byggemadatorer er hendes yndlingsaversion.

Der er ingen tvivl om, at hun banker et politisk hjerte, som vil beskytte de svage og ikke stikker op for bollemælk. Selv mener hun, at hun kom ti år for tidligt i forhold til Christiania, men hun har været tilhænger af miljøet både før og efter Christianias grundlæggelse i 1971.

Efter at mulighederne var brugt op på Nørrebro, flyttede Elisabeth sin skole. Der var ikke længere plads, hverken i Folkets Hus eller i Stengade 30, og nu gjaldt det om at finde et nyt sted, hvor der ikke var for fint til at blive trampet i gulvet.

Her dukker Islands Brygge op i billedet: En initiativtager havde ambitioner om et bohemeagtigt kultur- og kunstmiljø på Islands Brygge. Elisabeth slog til, og fra 1992 var flamencolivet på Bryggen en realitet.

Ny tid på det provinsielle Islands Brygge

Islands Brygge var den rene provins for Elisabeth.

– Islands Brygge var som at komme på landet. Så snart der er vand, er der forskel på de to sider. Men på et eller andet tidspunkt bliver det suspekke smart. Sådan er alle storbyer med vand. I går provins. I dag Manhattan, siger hun.

Elisabeth husker glæden ved de nye lokaler. Akustikken var fantastisk, og lokalet var et pragtlokale.

– Vi fik stykket en rigtig flippet kontrakt sammen, hvor der stod, at tant og fjas var tilladt 24 timer i døgnet.

Elisabeth sender en kærlig tanke til den oprindelige udlejer og konstaterer, at der dog ikke var nogen, der nogensinde fik en krone ud af ham.

– Byggefirmaet Hammer og Søn, der lå, hvor det nye universitet ligger i dag, har aldrig fået en krone. Men han havde drømme! De nye udlejere tænker kun på at malke guldhannen, siger hun.

Hun gestikulerer og kaster sig ud i at genfortælle en historie, hun selv har skrevet, om en romadrenge, et sigøjnerbarn, der kæmper med en klan-forbandelse, som har været i 700 år, og som indbefatter trolddom og magi.

I dag banker Elisabeths hjerte for Islands Brygge. Hun har

kæmpet for sit sted på Bryggen, fordi man – som hun siger – bliver nødt til at kæmpe for det, man elsker. Men også fordi man kommer til at elske det, man kæmper for.

Kærlighed og den kristne tro

Ægtemand og børn er det til gengæld aldrig blevet til.

– Det er jeg ikke tilfreds med, men jeg nåede aldrig længere end til sværmerier og ulykkelige forelskelser, forklarer hun.

I stedet fandt hun kærlighed i flamencodansen og sin kristne

tro. Kristendommen voksede hun op med, men det var først da hun var allermest presset af udlejere og pampervældet – som hun kalder det – at hun oplevede kristendommen som en åbenbaring:

Når magthaverne har haft for stor en indflydelse på Elisabeths liv, brugte hun sin kristne tro til at finde hjælp.

Stearinlysene er ved at være brændt ned, og solen går på hæld.

Inden vi siger farvel, spørger Bryggebladet, om det da aldrig skal få en ende med flamenco-

undervisningen. Hendes svar kommer prompte:

– Jeg bliver ved, til jeg bliver 80.

Hun peger på sit gråstænkede brune hår:

– Ja, der er kommet lametta på juletræet. Eller ukrudt i græsplænen, om man så må sige. Men jeg fortsætter, til jeg bliver 80.

Elisabeth Mørch underviser stadig i flamenco. Alderen og en dårlig hoftede har indskrænket undervisningen til mest at gælde handicappede, byens børn og polterabender. Selv kalder hun sin skole for flamencosanatoriet og børneskolen. øst